

Latweeschu Awises.

Nr. 20.

Zettortdeenâ 14. Maiji.

1859.

Awischu = sinnas.

Zelgawa. 7tâ Maiji pehz pufsedeenâs itt ahtri usnahze bahrgs laifs. Ilgi un dauds ne ruhze, tad pulksten pufszell peežôs spehre sibbins un schahwe kâ ar leelu-gabbalu un ne zil ilgi, tad Latweeschu basnizas pulkstenis swannija un sluddinaja ka pilsatâ eespehris un degg. Latweeschu basnizas flahatakôs nammôs bij flaidri redsejuschî ka tohrni eespehris, bet arri pee Wahzu basnizas — (kas kahdu wersti stahw no Latw. basnizas) — bij redsejuschî, ka ir Wahzu basnizas tohrni eespehris appafsch pascha tohrna jumta no simfes stubra almina gabbalu noskaldijis un gare tohrni noskrehjis, weetahm muhra puzzi noplehsdams. **Abbu** basnizu tohrnôs tai paschâ laikâ bij eespehris un par masu brihdi Latw. basnizas tohrnis paschâ gallâ, tur fur ta gaita un lohdes dselses stanga ce-eet tohrna spizzi, ischahwahs duhmi no masa eesperta zauruma! Nu til wiffi skreeschus pehz ugguns sprizzehm un spanneem un pee kanahla, kas teff gare paschu basnizu, — zitti tohrni eefschâ, pa treppehm us augfchu, bet eefschpuffê tumsch, ugguns paschâ gallâ, fur tohrnis til spizs un schaurâ un til dauds to stahwu liktu bakku fa-eet kohpâ, ka pee ugguns nebuht ne warr peektuht. Tad tâ mohkas uhdens spannus usnest, (jo ar leelaku sprizzi tiklai lihds tohrna pulksteni uhdeni warr usdsiht), jo tohrnis kahdas 35 affis augsts. Tâ laudis puhlejahs kahdas 2 stundas un ar rohkas sprizzehm eefschpuffê gan baklus flazzinaja, bet pee pascha ugguns gallâ nebuht ne warreja peektuht. Par Deewa laimi leetus lija maktigi un ugguns zaur to flahrdes jumta apfeggu ne warreja islaustees, til degge un degge eefschpuffê paschâ gallâ. Tad nu gaddijahs

3 teizami wihri.*) Schibds tahs weetas sinnadams, kâ kakkis us plankas gallu ahra pa to lohdsiau, kas kahdas 3—4 affis no tohrna galla, usmett wirwi (schnohri) us dselses ahki, kas pee tohrna ahspuffê, pee strikka grihb wilktees us augfchu, bet tur neko ne warr darriht. Tad nu wiffi trihs, zits pee ta strikka ar weenu rohku turredamees, zits ar kahjahm un pufs meefu tohrna eefschâ, fahf ar zirwi un brestangi to flahrdi un tohs dehtus ar fo tas tohrnis apjunts noplehst. Gefahkohf gan gahje labbi, zitti no eefschpuffes palihdseja un tohs wihrus turreja teem striklus aptinnuschî ap wehderu; bet kad jaw tuwaki pee galla fahze plehst, tad wiffem 3 tohrna ahspuffê bij jaturrahâs un jaknahbj kâ dsennim pee kohka misas. Pats Deews Kungs sawu swehtu mihlu nammu glahbdams schohs gohda wihrus fargaja, ka teem galwa ne reibe, spehki ne suhde un teem gudribu un padohmu dewe, ka sinnaja un spehje ar weenu rohku pee strikka jeb jumta dehlitehm turretees, ar ohtru gan zirf, gan lauft, gan ar rohkasprizzi weenumehr uhdeni sprizzeht ugguni. Zif simts kauschu stahweja basnizai wifsapfahrt un flattijahs un firds trihzeja, ka tee ne nokriht, jeb ka tohrna gals ar leelo gaili negahstohs un tad ne nofitt schohs un wiffus tohs, kas tohrna eefschâ ar uhdeni darbojahs. Schee wihri bij un palikke drohschi. Bet wifs darbs welti, — degge kâ dedfis! Neko darriht; un jaw gribbeja tohrna gallu ar zirwi nozirf, bet kad redseja, ka tad nelaima notiks, tad ne darrija, bet skurstenu flauzitaju sellis, flapsch un stihws, — jo tâ jaw kahdus 1½ stundas tē kahris — us saldata plezzeem un us winna rohlahm kahpdams, uslahpe wehl augstaki, un tē ar weenu rohku til

*) Schibds Motke Sal, kas to tohrna jumtu preefsch kahdeem 4 woi 5 gaddeem bij lahrijis un no jauna mahlejis, skurstenu flauzitaju sellis no Nitscha, Michenewski, un Garnifones saldatz Jurris Webers no Pinnu semmes.

turredamees, ar ohtru noplehse to karsto skahrdi, un tee diwi pa tam to weetu sprizzeja ar rohkas-sprizzi. Gahje ilgi, kamehr skahrdi lihds pat gal-lam noplehse un ugguni dabbuja redseht. Nu tee 2 tam dewe spanuus ar uhdeni, fo sellis ar to wee-nu rohku ugguni leedams lehje un tuffschus span-nus semmè sweede tik ilgi, kamehr ugguni us-warteja. Wehl labba paggale degge ar leesmahm, to sellis israhwe ar rohku un degguschu nosweede semmè. Tad labbu brihdi wehl lehje uhde-ni ar spanneem, kamehr 1 weerendeli us dewi-neem walfkara sellis ekleedsahs — Urrah! — un nu tuhlfstoschas balsis us eelahm atfauzahs: Urrah! Urrah! Deews Kungs palihdsejis schelligi! — Sirds drebbeja redsoht kà gohda sellis nu uskahpe us saldada rohku, tad tam us plezzeem, tà pa tohrna jumta dehleem tohrni eefschà, tàpat tee zitti, un kad schee nu nonahze semmè, tad laudis tohs sweizinaja ar Urrah, un teem nu dewe wiffadu goh-du augsti un semmi laudis.

To walfkar mums mahzitajeem bij sa-eeschanahs. Til-fo sanahkluschi pulksten 9nòs, atskrehje sinna, ka nu ir Wahzu basnizas tohrnis sahloht degt. Noskrehjuschi, jaw bij kauschu pulks, sprizzes un uhdens spanni, ir tohrni kauschu pulks. Gelfschà itt nekur ugguns manni-jams, bet ahspuffè no pascha tohrna galla gan nahze un nahze kà duhmi. Nu fungi atnesse kihkerus un tee, kas zaur kihkeri skattijuschees, pasmehjahs teikdami ka ne effoht duhmi, bet warren leels knauschu pulks, kas tur jumta gallà lustejahs un no wehja tohpohht dsihti kà duhmi. Zitti tizzeja, zitti ne tizzeja, zitti teize, ka effoht **garraini**, kas pehz leetus zeffotees no filta jumta. Tà lihds tumfibai skattijahs un Deews lai flawehts, ne bij ugguns, jo fibbins ne bij eespehris tohrna jumti, bet muhri appafsch pascha jumta. — Tà nu wiffa Jelgawa gandrihs 4 stundas leelàs bailès bijuse, to Kungu sawu Pestitaju jo firsnigi nu atkal flawe. Tè tas Kungs Deews par itt stipru leelu mahzibu mums saweem grehziageem behrneem israhdijs itt ka draudedams sawu warrenu sohndibas rohku, bet arri sawu ne-is-teizamu firdscheklastibu, — lai winnu bihstamees, un atgreeschamees no grehkeem un stipri tizzam un

palaujamees us winna scheklastibu un pestischanu, fo mehš tè atkal kà ar azzim effam redsejuschi. Sla-wa un gohda lai Winnam irr muhschigi. Bet arri zerream ka Jelgawneeki nebuhs nepateizigi, un scheem 3 gohda - wihreem sawu firds-patei-zibu israhdihs ar Deewam patihlamu mihlestibas dahwanahm, fo preezigi gribbam fanemt. — Schis swehtdeenahs nakti arri ugguns iszehlahs kahdà spih-keri, kur wiffadas leetas kas ahtri eedeggahs, bet Deews palihdseja ehku paglahbt un pasargaja muh-su pilfatu.

• **Wahzsemme.** Berlinè 24tà Aprili ais-migge firns wihrs, bes pahri mehneschu 90 gaddus wezs un tai paschà brihdi telegrawes scho sinnu is-nessè pa wiffu pasauli un nu tam taifija tah-das behres, kà pasaulè gan retti redsehts. **Aleksanders v. Humboldts** ne bij nekahds leels Generalis neds waldineeks — neds baggats, tomehr ne ween wiffa leela Berline, bet arri pats Bruhschu waldineeks, wiffi Printschji, itt wiffu zittu walstu weetneeki, (arri no Amerikas walstim) un kas ween no augsti mahziteem wihreem warrejuschi atskreet, winna sahrku pawaddijuschji ar wifsleelaku gohdu. Kas tad tahds bijis? Bij wihrs, kas wiffu muh-schu ar to darbojees, Deewa leelus un brihnischkigus darbus pee debbes, gaisà, wirs un eefsch semmes studeereht, un zilwekam dohts saprast tohs is-stahstiht. No pascha Deewa us to bij apdahwinahts ar tahdeem garra un meefas spehkeem, ka pasaulè gan wehl naw redsehts. Skohlàs gruntigi ismah-zijees wihrs nu dewahs us semmu semmehm Deewa darbus redseht un apluhfoht. Kahdus 50 gaddus staigajis gan pa Ciropu, gan pa Asiu, wiffuwai-rak pa Ameriku un ne-isteizamas breesmas un gruh-tibas redsejis un pahrzeelis gan pa tuffnescheem, mescheem, uhdeneem, tais wifsleelakòs pasaulès kalnòs, ir ugguns-kalnòs uskahpis, wiffu gribbe-dams pats redseht un gruntigi pahrmelleht un stu-deereht Deewa raddijumus, un to tà darrijis, kà lihds schim wehl neweenam ne bij isdewees — un tad ilgus gaddus Berlinè kluffu dsihwodams, leelas grahmatah ar wahrdu: „Kosmos“ jeb pasaulè, sa-rakstijis. Tahs irr tahdu augstu gudribu pillas, ka

us ziltu ziltim pafaulci wehl buhs no tahm ko mahzitees. Humboltu wiffi mahziti gudri un augsti lungi teize un zeenija par to wifsgudrako un wifsaugstaki mahzitu wihru, kas senn gaddeem dshwojis; to fauz par gudribas Rehninu un wifsaugstaki waldineeki, kas us Berlini nahze, allafch winnu apmekleja. Neweens zilweks pafaulc gan til daudj grahamatas iddeenas ar pasti dabbujis un arri rakstijis ka schis wihrs. Bruhschu Rehninich winnam bij ihsts draugs. Bij lohti pasemmigs, laipnigs un mihligs zilweks, kas nekad lepnojees ar sawu augstu gudribu un fapraschanu, nedj pats pa-augstinajees, jebfchu til lohti pa-augstinahs tappis un itt wiffi waldineeki winnu puschkojuschi ar wiffadahm gohda-sihmehm, krussteem un swaigsnehm pee kruhtim. Winsch apleezinaja ko Apustuls raksta 1 Kor. 13, 8.: „Das irr maggums ko mehs sinnam.“ p. 12: „E winsch irr redsejis ka zaur speegeli, ka migla, bet nu tur winsch redj waiga waigam zc.

No Italias karra weetahm leelas leetas taggad ne dsird. Napoleons fur ween brauzis sawa semme un Italiã ar leelu kauschu gawilefchanu usnemts tappis. No Genuas ohstas gahjis us sawu un Sardinjeru karra-spehku Alessandria, un apluhko wiffu, leel fataifcht kas wajaga un wehl gaida leelaku spehku no Sprantschu semmes, kas nahf deen nakt pahr teem warreneem kalneem un pa juhru. Wehl naw gattawi us leelo kauschanohs, tamdehl til schur tur, fur eenaidneeku preekschajee pulzini fastappahs, drufzin isklaujahs un eet weens un ohtrs tad atpakkal. Gistreikeri kas pahru weetas bij gahjuschi pahr Po-uppi, un arri Turinei bij tuwojuschees, atkal gahjuschi atpakkal, jo ir Turine labba teesa Sprantschu. Gistreikeri arri taifahs us leelo kauschanohs, eet schurp turp, tuwojahs Alessandrias stipram pilfatam un atwedd tohs warrenus leelus-gabalus un leetas, ar kurreem stipro pilfatu warr apsehgeriht. Dascha weeta jaw drufzin isklawuschees un windeen 30 rattus ar fashauteem un slimmeem wedduschi atpakkal us Bawiu. Sardinjeri no Rasales isnahkuschi, teem uskrittuschi un Gistreikereem panehmuschchi 470 wehrfchu, gohnslohpu uu firgu,

ko gribbejuschi aisdicht prohjam. Gistreikeri nopohsta dselses-zekkus un leelus brangus tiltus, lai eenaidneeki newarr kluht us preekschu. Ne weens ne ohtrs Awises leel stahsticht, fur un ka ikfats stahw un ka eet, lai eenaidneeks to ne dabbu sinnaht un zaur to tam skahde ne gadditohs. Tapehznaw pilnigas sinnas, ko kats darra un kahds winna spehks un padohms. Bet par daudj ilgi ne buhs, tad maktigi kausees. Pa tam itt wiffi waldineeki sawas karra-leetas steigfchus fataifa un ir no muhsu bissetneekem zitteem jaw jataifahs eet pee saweem pulkeem; jo kas taggad meeru gribb pasargah, tam jarahda, ka tam spehka deesgan sawus rohbeschus pasargah. Schis deenas Gistreikeris sawu leelaku ministeru Buolu, kas labbu prahtu us mums gan ne turreja, atlaidis un jaunu eezehlis, Rehbergu no Rohlewenu, kas gan rahda ka us labbu un meeru. Gistreikeru Keisers (jauns wihrs) taifahs pats eet us Italiu un atkal 75 milj. gulschu parradu sakrahjis, jo bes naudas ne warr karroht. Napoleons skaidri isteizis, ka tikkai Italiã karroschoht un pee Reines uppes ne eeschoht; tomehr wiffa Wahzsemme fataifahs un noliks leelu spehku pee rohbescheem. Gulenderi maktigi taifa karra-leetas, bet skaidri fakka, ka meerã palikschoht, ja til tohs ne eewainoschoht.

Behterburga. Muhsu augsti zeenitu, mihlo wezzo Kursemmes Gubernatera lungu Balujewu muhsu Keisers atkal augstaka gohda zehlis, prohti par Geheimrahtu un Kreewu walsts Sitrehteru. Schis deenas winnu preezigi Zelgawa gaidam. Schi sinna wiffem Kursemneekem buhs par preeku. — Muhsu Keisers itt schehligi peeminnejis schohs dahrgus laikus un itt wiffem wirfneekem, no Generala libds pat semmakeem wirfneekem pee gadda lohnes peelizis 42 prazentes. 6 prazentes no teem scheem ja-eeaffa lahde, no kurras pensiones taps dohtas teem, kas wezzi un wahji buhs palikluschi jeb sawu laiku isdeenejuschi.

Widsemme. Pee Slohkas pilfatina (pee Rihgas juhmallas) ustaisjuschi tiltu pahr leeluppi. Buhs preeziga sinna teem, kas bahdes laika us juhmallu jeb us Rihgu brauz.

Brodis pilfahts, Gistreikeru walsti, ne tahlu no Krewu rohbescheem Jurgu deenâ pehz pufsdweenas ugguns iszehlees un dedsis lihds pufsdweenai ohtrâ deenâ. Nodegguschi 8 simts nammi, gandrihs wijs pilfahts! Deemschehl arri 10 zilweki fadegguschi. Salka, ka ugguns effoht tihfschi peelifts! Zif tur zilweku nelaimigi tappuschi — zif tur fflahdes!

—z.

Londone. Kapteine Norton, kâ jau fchi gadda Awischi Nr. 8 bij stahstihst, irr tahdas plintes lohdes isgudrojis, kam eekschâ glahsite ar wofworu un zittahm deggofschahm leetahm peepildita. Taggad fchis kapteine irr rahdijis, ka fchihs uggunigas sahles arri eeksch kohka taiſitahm bumbahm warr eeleet un tad ar leeleem-gabbaleem, plintehm jeb pistolehm us kuggeem, telim un zittahm tahdahm leetahm warroht fchaut. Ugguns tad jo stipra paleek; jo ne ween deggofschas sahles, bet arri patte bumba degg un leelu fflahdi darra. Tahdas kohka bumbas arri warroht ar rohlahm eenaidneekam wirfû mest, un fweedejam naw til dauds jafargahs, kâ lihds fchim pee tahdahm bumbahm bij jadarra.

Calante. Pee Estines pilsehta usfrehje kahdâ pulwera pabrihki 200 mahzinas pulwera gaisâ. Par laimi bij til weens weenigs zilweks pabrihki; bet tas pats bij pawissam fashklichdis, ka no zilweka isfkattischanas wairs ne fihmes ne bij.

Belgeru semmê no Brisseles us Kreljes pilfatu par dselses zekku ar damprattem brauzoht no itt nejaufchi pirmajâ rattu plazzi, kur reisneeki sehdeja, ugguns isfchahwahs un ratti kâ wehtra prohjam ffreedami, leefmu jo wairak eekaitinaja. Gan reisneeki fauze un blahwe, gan ar rohlahm mette lai apturr, bet maschinu meisteri to nei dsirdeja nei redseja. Kahds Sprantschu wirsneeks fanehmahs duhschu un no weencem ratteem us ohtreem kahpdams beidoht laimigi pee maschinu meistereem aistappe un teem no fchihs nelaimes sinu dewe. Tuhlin rattus apturreja un reisneeki bij isglahbti no breefmgahm nahwes bailehm; tee bij gan no duhmeem gandrihs noslahpuschi, bet leefmas wehl ne bij fflahdi darrijuschas. Ugguns effoht no pahrlcezigas berfeschanas zehlfes; gan laikam ne buhs ritteni labbi isfmehreti bijusch.

Berline. Awischi lassitaji gan sinnahs, ka Wahzsemme un wiffas tannis semmês, kas us deenas widdus pufsi, irr dauds filtaks ne kâ pee mums. Tadeht arri tur naw stipra seema un leddus glehws un plahns buhdams tikkai ihfu laiku pastahm. Tad nu no seemeka semmehm, no Rihgas, no Sweedru un Norwegeru semmês ifgadda dauds kuggus ar leddu peelahdetus us Wahzsemmi preeksch leddus pagrabbeem aisfuhta. Taggad par fcho leddu Pruhfchu Awisês leels strihdis iszehlees, kurefch leddus gan labbaks effoht, woi tas, kas no Rihgas, jeb kas no Norwegeru semmês atwests. Gan sinnam, ka ifkates fawu prezzi usteiz, bet es dohmaju: Abbi labbi

Judia. Tur fahere pehrnajâ gaddâ, Webruara mehnesi leelu pulku dumpineeku. Weens no fcheem preeksch teefas wests, trihzeja un drebbeja kâ apfchu lappa un pehz itt kâ fashallis stahweja, Par pufstundas laiku bij winna tumfschi melni matti no leelahm behdahm un isbailehm itt firmi palikkusch. Jo nabbadsinsch dohmaja, ka nu dsihwiba buhs pagallam. Dumpis Judia nu irraid fawaldihst. Deews lai irr flawehst!

Zabs padohms.

Ufka. Kad sirgam aschki (astes-farri) friht laukâ, tad fatwerr winnam peeres-frehpes, un welz tahs labbi stipri us augfchu; tad eewillkî winnam jo dsilli tohs aschelus astê; un kad atkal trums tewim taiſahs augt, tad bruzzini un spaidi winnu labbi dikti, tad winsch isjuddihs. Schahdu padohmu lassidams tu falki: Tee irr neeki! — Es arri falku, ka neeki! Bet ko darra tahs kalla-zehlejas, kas behnam us galwas wirfu tohs mattus us augfchu wilkdamas teizahs winnam to nokrituschu uhku zekofschas augfcham? Ko darra fchihs glahbejas, tahdam ar falku fashirguscham behnam to falku bruzzinadamas un spaididamas? — Tee naw wijs neeki ween; bet — teifschu teefcham — tee irr fflawibas darbi! — Zif behrni zaur to ween dabu cet prohjam, ka wezzafi winnu pee kalla zehlejas noneffusch, fchkeet deesgan winnam porlihu gabdajusch! — e.

Zabs nihklas usminneschana kas 13tâ Nri.

Schfchres.

B r i h w d r i f f e h t .

Widsemmes mahzitaju Sinode Walmarâ 1859tâ gaddâ.

Muſſu basnizas liſſumôs preeſch Luttera draudſehm Kreewuſemmê, kaſ no paſcha Keiſera apſtprinataſ 1832trâ gaddâ, irr pawehlehtſ, lai wiſſi mahzitaji, kaſ ſtahw appaſch weenaſ baſnizteefaa, weenreiſ par gaddu naht kôhpâ, ſarunna-teeſ par wiſſadahn garrigahn leetahn, kaſ ihſti kriht mahzitaju ſinna, lai zaur tahdu brahligu ſarunnafchanu, fur wiſſi ſawuſ padohnuſ leef kôhpâ, paſchu mahzitaju atſiſchana wairojahſ, un lai wianni ſawuſ draudſeſ labbaſ warr apkôhpt. Kuſſch ne atſiſht, ka mahzitaju ſa-eeſchana ar tahdu padohnu irr leela ſwehtiba? — Tahdu mahzitaju ſa-eeſchana ſauz Sinode. Tahdaſ Sinodeſ iſgadduſ teef turretaſ Widſemmê, Kuſſemmê, Nehwalê, Rihgâ un zittâſ weetaſ. Superdentaſ noleef laiku un weetu, un mahzitajeem to darra ſinnamu, kad un fur wiinneem buhſ naht kôhpâ.

Schogadd Widſemmes General-Superdentaſ wiſſuſ mahzitajuſ no tahm 8 Widſemmes Kreiſehm bij kôhpâ ſauziſ Walmarâſ pilſſehta ſuſ 11tu Auguſta deenu. Preeſch 25 gaddeem — 1834tâ gaddâ — pirma Sinode bij turreta; 25 gaddu zelſch bij pabeigtſ, fur Widſemmes ganui, kôhpâ ar ſaweem gannameem pulſkeem irr bridduſchi daſchuireiſ zaur dſiſſeem uhdentſ wilneem, kâ Moſuſ ar Iſra-ela behrneem, kad wiinneem bij ja-eet zaur ſarkanu juhru un uhdentſ wilni winnuſ gribbeja apſlihti-naht un Warauſ ar ſaweem jahtneekem dſinnahſ wiinneem pakkaſ — un daſchu reiſ wianni kôhpâ no-puhtuſcheeſ: Kungſ, zil ilgi — woi ne gribbi apſchloteeſ par ſawu Ziana meitu un winnaſ behrunuſ glaht no winnu cenaidneeku rohtahm — un taſ Kungſ juhreaſ kauſſchanu irr kluffinajiſ, to

kauſſchanu winnaſ wilnu un to kauſchu trohtſni, arri gruhtôſ laiſôſ wiſſch ſawuſ kalpuſ un winnu behrunuſ naw atſtahtjiſ un kluffiba wiſſch Zianu irr uſtaſiſjiſ un winna muhruſ ſtprinajiſ. Woi par to ne bij pateikt? Kâ mahte ſudraba kaſſaa ſwehti ar preeku, kad 25 gadduſ preeku un behdaſ irr bau-dijufi ſawâ lauliba, uu pateiz Deewam kôhpâ ar ſaweem behrneem par wiſſu winna ſchelaſtibu, par winna iſglahtſchanu un paſargafchanu, tâpat arri Sinode ſchogadd ſawuſ behrunuſ gribbeja ſapulzi-naht uſ ſaweem ſudraba ſwehtkeem, lai nahkoht noleekdameeſ un nomeſdameeſ zelôſ preeſch ka Kunga un winnam pateikdami par 25 gaddu ſwehtibu, par winna ſargafchanu, glahtſchanu un eepreezinafchanu. Taſ bij taſ garſ, kaſ wiſſeem bij firdi, ſchi gadda Sinodi peeminnoht; tadeht arri neweentſ labpraht no ſchiſ Sinodeſ ne gribbeja atrauteeſ un noliktâ deenâ no wiſſahm Widſemmes mallahm draudſeſ ganui ſanahze; daſch atbrauze ſawuſ puſſohtſ Amtaſ werſteſ, zitaſ atnahze ar paſtuſſirgeem, zitaſ ſawôſ paſchôſ rattôſ, zitaſ weentſ patſ, zitaſ ſabeedrojeeſ ar diweem, trim darba beedreem. Walmarâſ birgereem Sinode arri bij preeka laiſ; kam tahda dſiſhwe bij, ka zeeminuſ pee ſew warreja uſnemt, taſ labpraht kaſdu iſtabinu woi kambari bij ſataiſjiſ un ſmuſſi iſpufſchlojiſ, mihtu zeeminuſ zerredantſ dabbuht pee ſewim; Walmarâſ rahtſkungi mihtigi par to bij gahdajuſchi, ka uſ wiſſeem teem zelkeem, pa kurxeem mahzitaji ee-brauze pilſſehta, kaſdi no Walmarâſ nabbaga ſkohleneem mahzitajuſ ſagaidiſa, lai ſchee maſi wahtneeki mahzitajeem tuhtliht warroht ſazziht, fur mahjaſ weeta preeſch wiinneem ſataiſita, un lai winnuſ turp weddoht.

Sanahze pawiffam Walmarâ kaſdi 90 mahzitaji un 20 kandidati. Beſ Widſemmes mahzita-

jeem bij arri kahdi fweſchi mahzitaji; no Behterburgas bij flahd muhſu wezzais zeen. Biſkaps Ulmann, kas preeſch 25 gaddeem mahzitajs Krimuldes draudſe, ar ſaweem mihteem Deewa wahrdeem pirmo Sinodi bij eefwehtijis, un no ka muttes mehs ir ſchoreis daſchu mihku pamahziſchanas un fwehtifchanas wahrdu dabujam dſirdeht; tapat no Behterburgas wehl zits mahzitajs bij; no Nehwales bij atnahzis zeen. Superdents Girgenſohn, kas pirmat irr bijis mahzitajs Alluknes draudſe; tapat bij weens fweſchs mahzitajs no Rihgas, weens no Sahmu fallas, weens no dſillkas Kreewuſemmes; arri no Tehrpates augſtas ſkohlſas bij kahdi promeſfori; ſchee wiſſi lohzeſki ar mums pee tahs paſchas meeſas, fur Kristus ta galwa, kohpa ar mums gribbeja preezatees, kohpa pateikt.

12ta Augusta deenâ pulkſten deſmitos, kad baſnizas pulkſteni ſahze ſwanniht, ſapulzejahs wiſſi mahzitaji Balmaras ſkohlſas nammâ, no kurrenes bij ja-eet baſnizâ. Balmaras baſniza, leela un brihnum ſmukka, ne zil tahku no wezzas Biſkapa-pils muhreem, us paſchas Gaujas kraſtu, irr weena no tahm pirmahm Ewangeliuma leezineezehm Luttera laitâ, kas mums daudi ko warr ſtahtihht no wezzeem tizzibas laikeem. Schodeen tur leela fwehtdeenas draudſe bij ſapulzejuſees; altaris un kanzele brihnum ſmukki bij iſpuſchloti ar pulkſehm. Mahzitaji pa pahreem baſnizâ eegahje, wiſſeem preeſchâ gahje muhſu wezzais mihlais Biſkaps, Luttera dr. angſtakais preeſchneeks un mahzitajs, kohpa ar Widſemmes General-Superdentu un Nehwales Superdentu, kas winnam gahje weens pee labbas, ohtis pee kreifas rohkas. — Kad pirma dſeefma bij nodſeedata, Behrnawas mahzitajs preeſch altara nahzis, eefwehtija mahzitaju ſanahkſchanu ar Deewa wahrdeem, winnus uſſkubbinadams, lai paleekoht paſtahwigi, neſchaubigi, pilulgi pee ta Kunga darba allahſchin un lai to ſinnoht, ka winnu darbs ne eſſoht weltigs eelſch ta Kunga. Widſemmes General-Superdents no kanzeles fazzija ſprediki par ta Kunga wahrdeem; Sihmani Joanna, woi tu manni mihko — ganni mannus jehrus — ganni mannas awis. — Pehz noturretas baſnizas mahzitaji atkal pa pahreem no baſnizas iſgahje ahrâ, tapat kâ bij eegahjuſchi.

Sawu ihſtu ſarunnafchanas darbu mahzitaji tanni paſchâ deenâ pehz puſſdeenas ſahke turreht Balmaras mahzitaja muſſchas mahzibneeku nammâ, fur brihnum leela gaiſcha iſtaba irr ar maſu kanzeli. Tur winni ikdeenas kohpâ nahze ſawu fwehtu darbu ſtrahdadami, preeſch puſſdeenas kahdas tſchoras woi peežas ſtundas, pehz puſſdeenas kahdas was woi trihs ſtundas; katru deenu ſawu darbu eſſahke ar Deewa wahrdeem, papreeſch dſeefmu dſeefdaja, tad weens no teem brahteem us kanzeli uſſahpis, laſſija no fwehtas Bihbeles un turreht luhgſchanu, Deewu peefaukdams, lai nahkoht pehligâ ar ſawu ſchehlaſtibu un ſwetibu.

Kad kahdi ſimts wiſſi kohpâ nahkuſchi gribb ſarunnatees par tahdahm leetahim, kas wiſſeem puſſirde irr, tad ſinnams tas ne warr wiſſi notikt glihtija wiſſi lihds ſawu mutti gribb atplehſt un zits wozittu nemas ne klaufa. Tahdas ſarunnafchanas ſpehks un glihtums un fwehtiba us to ſtahw, ta paſemmibas un mihleſtibas gars wiſſus walda, ta katrs, kam gribbahs un kad winnam nahk reit ſawu padohmu iſſalka ar gohdu un zitti tiſſkam ſawu mutti turr, us ſawu brahli klaufidami. — Arri ſchoreis ſarunnafchana notikke gohdigi un puſſflahjigi. Lai gan dahwanas bij daſchadas puſſtahs ſchehlaſtibas, kas kurream irr dohta, lai gan tizzibas un atſiſchchanas mehrs ne irr weenads, ta gan prahti wiſſeem ne eet kohpâ, tad tomehr wozittu ſus waldija tas weens un tas pats gars, Kristus mihleſtiba un brahliga mihleſtiba, un ar pateeſſi warram fazzihht: mehs zits zittam eſſam kalpojuſchi ar to dahwanu, ko katrs irr dabujis, eſſam wozittu uſ zittu klaufijuschi, zits no zitta mahzijuſchâ, zits zittu pamahzijuſchi, zits zittu rahjuſchi, ta waijadſigs bij, un tapehz arri ar pateeſſibu warram fazzihht: Tas Kungs bij muhſu widdu un mutti ſchehlaſtibu irr dewis, ka mehs arri ſchogadd eſſam peenehmufchees tizzibâ un atſiſchchanâ, mihleſtiba un pazeefchanâ.

Bet tew, mihlais laſſitajs, labpraht gribb ſinnaht, kâ ihſti irr pee tahdas ſarunnafchanas. Nu ſkatees ſchurp, es tew tâ kâ bildi kaiſiſchu, ta tu paſchu Sinodi warri redſeht kâ ar azzim, es tew eeweddifchu tanni iſtabâ, fur mahzitaji kohpâ un fur ſarunnafchana teek turreta; warrbuht daſch

mihfu un pasihitamun tai melnâ pulkâ atraddisi. Birmais, ko tu redsi pee galda fehsham, irr muhsu mihlais General-Superdents; tee 8 wihri, kas winnam fehsh klast pee galda, irr tee 8 Widssemes prahwesti; leelâ rinki apfahrt fehsh tee zitti mahzitaji; General-Superdents irr Sinodes preekschneeks, tas stuhmannis, kas us to luhko, ka laiwa nekad ne eet nohst no zella, winsch to farunnaschanu walda, ka nekâs aplam ne teef runnahts, un ka wifis eet pehz fahrtas un pehz liffumeem; tadeht winsch zellu rahda, paschirdams, kahdas leetas no tahm, kas jaw no pehrnajas Sinodes palikke mahzitaju sinâ, lai schogadd winni nemm sawâ apdohmaschanâ un lai zaur norunnaschanu wedd ballâ; jo mahzitajeem jaw pehrnaja Sinodê irr pasinnahts, par kahdahm leetahm schogadd buhschoht norunnaschana; jo mahzitajeem ne buhs nahkt Sinodê pee farunnaschanas nesataisiteem; lai gan simts mahzitaji fanahk, tad tomehr ne warr wis zerreht, ka swehts gars winneem dohs padohmu un gudribu, ja paschi naw fataisijuschees un kreetni strahdajusch, padohmu pee fewim kohpuschi firdi un sawus padohmus noswehrusch, pee swehteem raksteem. Ta irr ta ihsta fataisichana, ko sawzam studeereschanu un tad no farunnaschanas ween ihsta swehtiba gaidama, kad katrs, kas sawu padohmu ar gribb doht klast, ne runna wis aplam, ta ka winnam nahk prahâ, bet kad runna swarrigus wahrdus, ko papreekschu ilgu laifu firdi kustejis un pee Deewa wahrdem noswehris. Un kas sawu wallodu wehl gribb apbahrstiht ar fahli pehz Apustula padohma (Kol. 4, 6) tas labbi darrihs, kad sawas dohmas, ko winsch studeeredams, un no sw. rakstu dsiktuma israzzis, gaismâ irr weddis, lifs kohpâ wahrdun pee wahrdâ us papihru. Tahda gruntiga isstudeereta walloda irr brihnum waijadfiga, kad kahdu leetu gruntigi gribb ismekleht un to paschu arri zitteem isflaidroht. Luhk, nupat weens mahzitajs uskaph us masu kanzeli ar sawu papihru rohka; wifsi itt kluffu klausa, kamehr winsch lasfa, un preeks irr klausotees, jo wahrdi un dohmas kriht labbi kohpâ, warr manniht, ka winsch to leetu gruntigi irr ismeklejis un isstudeerejis; no winna runnas dauds ko warrehs mahzitees. Nu winsch runnu beidsis; winsch kaph semmê, zits atkal us-

kaph winna weeta; tas arr mahza par to paschu leetu, bet luhk, tas no gluschi zittas puffes azzis us to mettis; — wehl treschais uskaph us kanzeli, kam arr wehl labs wahrdâs jafakfa par to paschu leetu, tas atkal no zitta galla winnu rohka nehmis. Lassitaji nu irr beigusch, lassiht; leeta zaur to, ka til dauds winnu zillaja, un no weenas puffes, no ohtras winnu isflattija, jaw labbi isflaidrota un isdibbinata; usklausi nu labbi, nu buhs wehl farunnaschana par to paschu leetu; luhk, te weens pazekahs, te ohtrâ, te treschais, zits pehz zitta isluhdsahs, lai winnam pataujahs, arr wehl kahdu wahrdinu fazziht to leetu isflaidrodams; beidsamais irr patâ General-Superdents, kas sawu padohmu leek klast. Nu ta leeta norunnata, gallâ westa, wisseem flaidra. Tee diwi mahzitaji, kas pee galda fehsh rakstidami, irr tee skrihweri, kas to, kas norunnahs, protokollâ usraksta; winneem iddeenas jalassa, ko usrakstijusch, lai katrs dsird, woi wifis pehz pateesibas irr usrakstihst ta ka bij norunnahs; jo kad Sinode beigta buhs, tad protokollis tiks nosuhtihst us basnizas teefu, lai to arr dabbu sinnaht, kahdas norunnas mahzitaji irr turrejusch, nu woi nekur no ta zella, kas basnizas liffumâs winneem irr wehlehts, irr nogahjusch.

Protokollis ilgaddus teek nodrikketi un nosuhtiti arri Kurssemes mahzitajeem, Sggaunu mahzitajeem un wisseem Luttera draudses mahzitajeem wiffâ Kreewusemmê; no winnu Sinodehm tapat protokollus arri pee mums atfuhâ, lai eeksch wisseem, ka weenas meefas lohzeekem, ta garra weenadiba paleek fargata un uskohpta.

Luhk, ta Widssemes mahzitaji feschas deenas kohpâ fehdejuschi, kohpâ Deewu luhgusch, kohpâ sawu darbu strahdajusch, un ja juhs mihti draudses behrni prassait: ko tad muhsu ganni par tahm fehshahm deenahm, kur kohpâ dsihwoja, irr norunnajusch, un nospreedusch, tad ar ihseem wahrdem jums warram fazziht: mehâ zittu neko ne effam meklejuschi un kahrojusch, bes ween ta Kunga muhsu augsti teizama Deewa un Westitaja gohdu; mehâ sawus padohmus effam kohpâ liffusch, farunnadamees par glihtaku Deewa kalposchanu, par labbaku draudses kohpschanu, par missiones darbu, par to palihdsibu, kas nahkâhs teem nabbaga tiz-

zibas beedreem Kreetwusemmē, par to aplohpšchanu, kas nahkās mahzitajeem, tad wezzuma deht nesprehziģi palikluschi fawu ammatu waldbiht un par daschadahn zittahm leetahm, kas kriht pee mahzitaju darba, — ar wahrdu: mehs atkal kahdas waggas effam dšinnuschi ta Kunga tihrumā; lai ta fehla, ko tur kaisihs, labbaki warr augt, mehs pašchi effam stiprinati tizzibā un mihlestibā, un fawas rohkas un firdis effam stiprinajuschi, arri fa-

was mihlas draudses ar jaunu mihlestibu kōhpt un fargah. Un tapeh, ka wissu fawu darbu effam strahdajuschi eeksch ta Kunga, wissur pee teem wahbeem muhsu Kunga Jesus Kristus palikdami un peswehtu Apustutu mahzibahm un arri pee muhsu wezzu basnizas tehnu leezibahm, tad mehs warranzerreht, ka muhsu darbs ne buhs wis weltiģs eeksch ta Kunga.

(Turplikam beigums.)

S i u u a.

Preeksch muhsu tizzibas beedreem **Nihta = Sibiriā** no **Widsemmes**, Iggaunu un Latweeschu Lutter draudsehm irr fameesti:

I. No Latweeschu draudsehm:				
1)	No Jaunpils draudses	17	rubl.	— kap. f.
2)	— Tehrpates Latw. dr.	11	"	53 "
3)	— Lehdurgas dr.	18	"	— "
4)	— Walku dr. pirmo reisi	97	rubl.	— kap.
	" ohtru reisi	18	"	29 "
	" trescho reisi	79	"	44 "
		194	rubl.	73 kap. — 194
5)	— Niskrauklu dr.	1	"	10 "
6)	— Suntaschu dr.	1	"	30 "
7)	— Nitaures dr.	7	"	50 "
8)	— Sigguldes dr.	11	"	10 "
9)	— Leelwardes dr.	5	"	— "
10)	— Madleenes dr.	25	"	— "
11)	— Zschkilles dr.			
12)	— Schspils dr.	33	"	50 "
13)	— Dinamiudes dr. pirmo reisi	20	rubl.	f.
	" " ohtru reisi	11	"	"
		31	rubl.	f. — 31
14)	— Abdaschu dr.	34	"	— "
15)	— Slobkas dr.	7	"	35 "
16)	— Mas = Sallazes dr.	72	"	— "
17)	— Nihgas Zehkaba dr.	36	"	— "
18)	— Arraischu dr.	8	"	— "
19)	— Trifatu dr.	93	"	— "
20)	— Burtineeku dr.	83	"	50 "
21)	— Balmara aprinka draudsehm, (starp schihm no Straupes dr. 61 rubl. 40 kap.) pawiffam	177	"	— "
II. No Widsemmes Iggaunu draudsehm		333	"	58 "
		1201	rubl.	19 kap. f.
III. No Widsemmes pee Schulza mahzitaja atsuhiti un Latw. Awises jaw irr peemineti tappuschi:				
22)	No Bezis = Peebalgas draudses	75	"	— "
23)	— Nihgas Gertruhdes dr.	35	"	5 "
24)	— Dhlejas dr.	10	"	30 "
25)	— Kattelafna dr.	8	"	70 "
26)	— Pehteruppes dr.	10	"	— "

Pawiffam: 1340 rubl. 24 kap. f.

Walter,

Widsemmes General-Superdents.

B r i h w d r i e k e h t.

Uwifchu

Missiones

Nr. 20.

peeliffumõs.

sinnaõs.

1859.

XXXII. Par Deewa walstibu paganu starpã.

8. Pakkal-Indias fallas.

b. Tahs leelas un tahs masas Sundas fallas.

(2)

(Stattees Nr. 19).

Par masu wainu pee winneem tuhlin galwa no-
zehrt un iffãtõs fweschineeks, kas pee winneem at-
nahf, lai fargahõs, ka winnam tã wis ne noteef.
Zittãs mallãs neweenam ne effoht brihw prezzetees,
kas ne warr usrahdiht kahdas zilweku galwas, fo
patõs nozirtis. Kad kahds lauschu wirfneeks no-
mirft, tad winnu kappu ar zilweku galwahn isoh-
dere, un kam dauds nozirtas zilweku galwas irr mah-
jãs, tas jo leelakã gohdã stahw pee zitteem. Zilweku
galwas uppureht un fãdedfinaht, to winni turr par
jo stipru patwehrumu prett fauneem garreem, kas
pehz winnu mahnu tizzibas wiffas flimmibas un
zittu faunu padarra. Winnu augstakais deeweklis
tohp faukts Tuppa; winni fakfa, ka neweens zilweks
to ne irr redsejis neds dabhuhs redseht; bes ta win-
ni arri peeluhds tohs paschus deeweklus, fo Indi-
jerei turr. Turku tizzibu winni ne gribb peenemt,
tadeht ka zuhku gallu labpraht ehd, kas Turku tiz-
zigeem irr aisleegta. Karrã winni bruhke stohpas
un bultas, kas ar nahwigahm sahlehnm irr aprai-
pitas.

Ar fcheem niuceem paganeem tiffkai 1828tã gad-
gã missionari Medhursts un Abeals dabbuja eepa-
shtees, kad fchee no Jawas fallas turp nahze.
Bet winni fchohs paganus atradde tahdus, ka gan
warreja zerrecht, ka tas missiones darbs pee winneem
pawelti ne buhfchoht wis. Tapehz Barmenes mis-

siones beedriba Wahzsemme 1835tã gad. turp no-
fuhrtija zittus missionarus, starp turreem ihpaschi
Barnteins peeminnaõs. Kad schis ar faweem
beedreem bij fataisijees Batawias pilfatã, tad winni
Borneas fallã apmettahs Banares pilfatã. Win-
neem lihds nahze par paligu kahds zilweks no Ze-
lebes fallas isgahjis, kas ne fenn wehl bij kristigã
tizzibã mahzihts un kristihts. Schis Lubkas
Motonõs ar wahrdu, labbu peenemfchanu atrad-
de ir pee Ainesereem ir pee Malaijeescheem, un tohs
winnu zeemõs un laiwãs beeschi apmekleja. No
Banjares tee missionari tahlak us widdus semmi
dewahs pee pascheem Dajakeescheem. Schee win-
nus ar tif labbu prahtu peenehme, ka winnu leela-
kais wirfneeks ar winneem uszehle to affins-bee-
dribu. Prohti, teem missionareem labbejã plezzi
masas rehtes ar nasi eegreese, un tahs affinis, kas
isztezeja, famaisija ar kahdu dshreenu; no ta wis-
feem bij jadserr; tahdã wihfẽ winni par draugem
palikke. Ne zil ilgi, tad eesahze ta fehkla, kas no
missionareem tẽ tappe iskaisita, diht; wehl zitti
missionari turp nonahze un kad no Wahzsemmes
missionars Julius Bergers lihds ar fawu lau-
latu draugu tur apmettahs, tad ap to mallu tas
fwehtais darbs jo labbi isweizahs. Banjares pil-
fatã ta leelaka missiones weeta; tẽ irr preekfch pa-
ganu behrneem ffohlas un arri weena augstaka
ffohla preekfch tahdeem jaunekteem, kas teem missi-
onareem gribb mahzitees par paligeem. Schurp nu
atnahf Dajakeeschi no paschahm tahlakahm mallahm
to dahrgu Ewangeliumu klaufitees un wiffur-tee pa-
gani stipri dsennahs pehz mahzibas; lassifchana
winneem wiffuwairak patihf. Wehl dauds zittãs
weetãs tee missionari irr apmettuschees, un 1839.

gad. arri Amerikas Metodistu draudse teitan famus missionarus atfuhrijusi, kas Pantimales pilsatā irr apmettuschees. Kur tas Kungs tā famu walstibu isplešch, tur arri ne truhst wis usmahšchanaš no ta tumšibas garra; 1840tā gad. teem missionareem bij ja-atstahj weena weeta, tadeht ka paganu Dajakeešchi winneem tur uskritte un tohs missionarus buhtu apkahušchi, ja sčee pee laika ne buhtu isbehgušchi. Tāpat atti 1845tā gaddā zitta weeta bij ja-atstahj tadeht, ka weens Dajakeešcha wirsneeks winnus ar pohstu un nahwi apdraudeja. Lai nu tadeht teem missionareem gan wehl gruhš darbs tur irr un wiffadas breefmas un behdas winneem jazeešch, tomehr jafakka, ka tahs druwas irr baktas pehz pfausčanas un warr buht ne zil ilgi buhs, tad jo preezigas sianas no sčahs mallas atskannehs.

Dauds weegla apstrahdajamu druwu tee missionari atradde tai zettortā no tahm leelahm Sundas fallahm, ko fauz Zelebes. Sčhi falla, kas ar tschetrahm leelahm pufsfallahm issteepjāhs juhrā, irr 2800 ōjuhdses leela, branga, augliga semme. Trihs milj. zilweku tur dšihwo, kas pa diwahm sawadahm zilim isšchirahs. Weeni irr tee Buggis laudis, weegli, ruhpiigi un wiffuwairak matigi fuggineeki, arri breefmigi laupitaji pa juhrū; ohtri ko fauz par Makassareescheem, praštaki laudis un wehl tumšakā buhšchanā dšihwo. No 1677ta gadda tee Ollenderi sčho fallu uswarrejuschi un jebšchu winneem dauds dumpju un karu ar teem fallas laudim bij, lihds sčhim to wirsrohku paturejuschi. Breefch Ollenderu atnahšchanas tee fallas laudis pawiffam bes nekahdas Deewa atfihšchanas bija. Bet 1512tā gaddā ir Portugišchi ir Nuameda tizzigi reise atnahze sčai fallā; weeni tā kā ohtri ussteize famu tizzibu, un tas Behuinsch gattaws bij to tizzibu, kas wairak winneem patiks, peenemt. Tadeht winsch atwehštija no abbejahm tizzibahm diwi gudrus mahzitajus. Rattoki, kas zittahrt til ahtri irr famu tizzibu isplest sčoreis apkawejahs ilgak; par astoneem mehnescheem tee Turku mahzitaji bij klah, par 2 gad. wiini tikkai atnahze, kad Behuinsch jaw fenn Turku tizzibai bij peeteizees. Sčhi mahnu tizziba nu ar warru wiffseem laudim tikke usspeesta. Tomehr dauds no

winneem bij, kas ne liffahs to usspeest, wiffuwairak tai mallā, kas stahw prett seemela pufsi. Tā kahds Deewabihjigs Ollenderis labbu pulku no teem laudim paspehe kristigā tizzibā mahzih un arri kristiht, un tikkai 1820tā gaddā turp atnahze Ollenderu missionari, kas nu sčho missiones druwu ar wiffu sčehku usnehme. Wiffur tee laudis sčeedahs pee grahmatahm un pee mahzischanas. Stahsta, ka weens no teem fallas laudim, kas jaw eepreefšchā bij kristihts, behrnu sčohlu pats bij eetaifjis, un kad grahmatas ne bij, tad winsch teem behrneem usrakštija tahs rakstu sčimes us papihra strihpinahm un tā tohs mahzija. Kad nu pehz tee missionari atnahze, kad tee sčharp turp sčohlas eetaifija, tad arri preefch teem wezakeem isdewahs leela sčehtiba us winnu behrnu mahzischanohs. Daschš labs atskahrse famu mahnu tizzibu no behrneem eeklausijees tizzibas apleezinasčanu un tehwareisi un pehz kristibas ilgojahs. Uzim redsoht tee laudis atstahje famu nabbagu un neschkihstu dšihwofčanu, tee elka-deewi zits pehz zitta tappe atnesti, elka-deewu preefteri, kas fenn laikeem tohs laudis bij apmahnijuschi un leela gohdā turreti, paschi melēja pamahzischanas un kristibu. Zil sčehzigi tas Kungs tē pee teem paganeem strahdaje, to warri redseht, kad eewehrofi, ka missionars Ollendorps weenā gaddā kristija 260 paganus, missionars Riedels 1841mā gad. kristija 136 pee-auguschus zilwekus, 195 paganu behrus un 63 behrus no kristiteem wezakeem, missionars Ermanš 1844. gaddā 30 pee-auguschus zilwekus, kurreu starpā trihs wirsneeki, arri no zitteem missionareem tikpat preezigas sianas atnahze. Taggad sčahs fallas seemela pufse starp 90 tuhstoscheem paganeem lihds 8000 wairak jau kristiti; 65 sčohlas eetaifitas, kurreas 4000 behrni mahzahs grahmata. Kad tas Kungs tāpat kā lihds sčhim to missiones darbu tē sčehtihš, tad drihs tas laiks atnahs, ka ta paganu buhšchana Zelebes fallā pawiffam isnihzinata. Wehl atleekahs, ka jums stahsta par tahm fallahm, ko fauz par Molukku fallahm. Arri tē tas Kungs wairak un wairak famu walstibu isplešch. Wezds laikos tee Ollenderi, kas jau fenn par sčahm fallahm walda, tohs eedšihwotajus ar warru peespeede pee kristigas tizzibas un tahdā wihsē wai-

raf nekà ne padarrija, fà ween, f dauds Kristus wahrdu peenehme, bet fawâ mahnu tizzibâ un grehku dshwofchanâ palikke fâ bijufchi. Bet no 1818ta gad. Ollenderu missiones beedriba arri fcho druwu usuehme un nu zittadi bij; mahzifchanas un lubg-fchanas nu ne truhke wairs un weetu weetahm taggad Kristus draudse ihsti preezigi peenemmahs. Tâ tad ar Deewa palihgu ar laiku arri tē Zewanija ta Praweefcha wahrds buhs peepildihts, fo jaw peeminnejam un atkal peeminnam, prohti: „Das Kungs iedeldchs wiffus deewus tahs semmes, un ikweens no fawas weetas Winnu peeluhgs, wiffas fallas to paganu.“ — Ak Kungs, tâ darri drihs! Amen.

Nahkamâ reisē ar Deewa palihgu gribbam stahsiht par to missiones darbu Zeilones fallâ.

Gr.

No Erwei-fallahm.

(Skattees Nr. 17).

Winsch diwas jaunās fallas bija usgahjis, fo papreefsch neweena Giropeera zilweka aqs ne bija redsejusi, prohti, tahs fallas Narotonga un Mauke un us 5 fallahm tee eedfihwotaji ta fwehtu Kristus Ewangeliumu jeb kristigu tizzibu labprahnt bija peenehmufchi, prohti: tee no Ututaki, Atiu, Mitiaro, Mauke un Narotonga, un arri tee no Manglea dewe zerribu. Zitti Missionari bija zittâ laika 15 gaddus pee tahs fallas Taitas strahdajufchi, kamehr tas sinnepa grands tahs Deewa walstibas warreja eesaknotees, jebfchu fehfechanas darbs un affaras un Deewa luhgfechanas tur ne truhke; bet us tahm Erwei-fallahm wifs gahje fâ ar straumi un ar ftreefchanu, un katrs pee ta warr noprast, fo tas fwehts Apustuls Bahwils fawâ Reem. gr. 9, 16tâ pr. raksta: „Tad nu tas nahk ne no ta, kas gribb, nei no ta, kas teff, bet no Deewa apscheloschanas.“ Un arridsan tas wahrds, kas Salamana mahzitaja grahmata, 9tâ nod. 11ta per. rakstis stahw, tur tappe peepildihts, prohti: „Es atgrefohs un redseju appafsch faules, fa pee tezzefchanas ne palihds tschaklam buht, pee farroschanas ne palihds stipram buht, pee maifes meklefchanas ne palihds gudram buht un pee baggatibas ne palihds faprattigam buht.“ Ne zaur kaxra-rihkeem, arri ne zaur Giropeeru missionaru prahntu un faprascha-

nu, tas Kungs us schahm fallahm fawu darbu tif ahtri gallâ wedde, bet tas warrenais Waldineeks debbesis, tas spehzigis zihnitajs, tas meera Leelungus us fcho leelu darbu nehme dehlus no mescha, kas nupat bija kristli, jaunās atwaffes no paganeem, behrnus, kas tif ne bija fahlfufchi to Kanadanas semmes wallodu.

Slawehts lai irr Deewō, kas ar ganna-puischu fisleem un lingahm kaujahs. Gan us schahm fallahm wehl dauds kahpfchanas uu krischanas bijis redsams lihds schai deenai; bet ta faule ta fwehta Ewangeliuma taf stahw un spihd pahr winnahm un ta semme tur dauds weetas falko tâ fâ tannis augligōs Saronâ klaijumōs.

Ak Kungs Jesus Kristus, tu Dahwida dehlē, taws tehwa tehws fitte tohs Wilisterus, pasemmoja to Edomiteru falku un nohmu uslikke teem Moabitereem. Winna waldfchana fneedse no Dan lihds Bersabai, uswarreja tohs Sibirerus no Joba un fawus firus dsirdinaja pee Suprates uppes, un fawus firc-ehselus ar teem uhdeneem pee Damaskus. Ak Kungs Jesus, tu dehlē ta Wiffuaugstaka, fatterri ar tawu rohku tahs fallas un apkampi tohs semmes gallus, lai wiffi nahk pee tawa galda fehdeht un tawu wahrdu teitt muhschigi muhscham. Amen.

3.

„Das Kungs irr Deewō un zits neweens.“

Kâ tad nu tai jaunai stahdfchanai us tahm Erwei-fallahm irr klahjees? Apluhkofim tahs fallas weenu pehz ohtru. Behz weena gadda laika tas missionars Wikams to fallu Ututaki apmekleja no Narotongas nahkdams. Winsch tur gahje ar weenu fuggi, fo pats bija taifijis. Zo winna prahts jaw fenn us to bija stahwejis, to mihtu Deewa wahrdu arri us zittahm fallahm aisnest, fo fauz fuggeneeku fallas un Jaun-Ebides. Winsch to fawai feewai fazzija. Bet fchi tam atbildeja: Kâ tu warri dohmahnt, fa es tewim to pakaufchu? Tu gribbi 500 juhdses tahl aiseet us to wifstrakkaku tautu, kas schai pufdeenas juhrâ rohdahs; un kad tu tur nonahjis tawu dshwibu pamettifi, tad tawa raudadama atraitne ar bahreem 5000 juhdses tahl uo muhsu tehwa semmes un draugeem buhs glufchi atstahnta. Wikams us to zeete kluffi; bet Deewō

runnaja. Winna feewa nifni fawahjabs un to atfinne kà weenu Deewa pahrmahjifchanu par fawu pretti turrefchanohs. Tad winna us fawu wihru fazzija: „Noeij eefsch Deewa wahrda. Mannas Deewa luhgifchanas tewi pawaddihš.“ Nu Wikkams apnehmahs ihpafchu laiwu buhweht, jebfchu no fcha darba mas ko faprasdams un rihki tam arri ne bija. Wiffu-papreefch waijadseja plehichus un fmehti fataifih. No tahm 4 kafahm, kas winnam bija, winsch 3 flakteja, gribbedams tahs ahdes gehreht. Bet labbi ne gahje. Winsch padohmu mefleja eefsch tahm grahmatahm, kas pee rohkas bija, bet ne atradde. Tad winsch atfinne, ta tam, kas par derrigu miffionari gribb palikt, arri jamahzabs tohs waijadfigus rihkus taihft. Tee plehifchi ne gribbeja dwaifchu wilkt. Wikkams to wainu atradde un palihdseja. Bet 10 wihri tohs plehifchus tiffko warreja kufteht. Bet Karotongà irr ta deenas alga lehta un tee eedfihwotaji ftrahdaja ar preeku. Kad plehifchi un fmehte bija gattawi, tad Wikkams warreja fahkt tahs waijadfigas dselses=leetas taihft. Ak, kà tee falleneeki brihnijabs, pirmu reif redsedami diwus dselses gabbalus ugnni fawahram, wezzi un jauni peefstrehje. Leelu preeku winneem darrija ta uhdens=pumpe; patš Rehnifsch daschu stundu ar to falustejabs. Sahgis ne bija; tadeht tohs bakkus waijadseja faskaldih

ar wadseem. Tad tee falleneeki tohs faskalditus gabbalus ar maseem zirweem fataifija ar kohku-bul-tahm fahitte, jo naglas ne bija. Tahs wirwes tai-fija no Ibisfus spurreem, t. i. krumš ar dseltnahm tumfch purpurainahm seedu lappahm. Tahs sehgeles Wikkams istaifija no mafchahm un tahs ar fchnohrehm istappeja. Par 15 neddefahm ta laiwa bija gattawa, 60 pehdas garra un 18 pehdas platta, un til ruhmiiga un plascha, kà 70 lihds 80 muzzas fahls, jeb prezses muzzas warreja celikt. Ta laiwa tappe nojaukta Meeraneffajs. Birms ar to us tahku jefku dewahs, papreefch us prohwi ar to aifbrauze lihds Mitutaki, 70 stundas jeb 35 juh-djes. Arridsan tas Rehnifsch Makao no Karotongas gribbeja tur lihds eet; jo winsch zittu fallu wehl ne bija redsejis. Tad mehš, tà Wikkams stahsta, fawus dselses un kohku enkurus zillajam, us-wilkam sehgeles, un weenu kompassi jeb juhraš rahditaju, un weenu kwadrantu jeb zettortu riuka daska, ar ko to swaigsnu tahlumu un augstumu ap-rehkinah, lihds nehmuifchi, mehš isgahjam us juhru no falleneeka pulka pawadditi. Bet mehš til ne 2 stundas nohst bijam no mallas, tad stipre wehifsch zehlahs. Tee fuggeneeki ne finnaja ar seh-gelehm ftrahdaht; tas wehifsch mums to preefchaju masta-kohku norahwe un mums bija ja-eet atpaffak.

(Turplikam wairak.) P—u.

Labbibas un prezzu firgus Rihgà tai 26. Septbr. un Leepajà tai 26. Septbr. 1859 gaddà.

M a f a j a p a r:	Rihgà.		Leepajà.		M a f f a j a p a r:	Rihgà.		Leepajà.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Fchetw. (1 puhru) rudfu 160 lihds	1	70	1	50	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses . . .	—	85	1	—
1/3 " (1 ") fweefchu 225 —	2	50	2	50	1/2 " (20 ") tabafa . . .	1	20	1	20
1/3 " (1 ") meefchu 130 —	1	40	1	40	1/2 " (20 ") fchfihitu appianu	2	75	2	30
1/3 " (1 ") ausu . 105 —	1	10	—	90	1/2 " (20 ") fchab. juhfu gaff.	2	50	—	—
1/3 " (1 ") firau 190 —	2	—	2	—	1/2 " (20 ") frohna linnu	2	75	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudfu milt.	1	60	1	50	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	50	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet. 200 —	2	25	2	25	1 muzzu linnu fehflu . . . 400 lihds	7	—	7	—
1/3 " (1 ") " fweefchu mil.	3	25	2	75	1 " filku . . . 8,25 —	8	50	8	50
1/3 " (1 ") meefchu putraim.	2	25	—	—	10 puddu farkanas fahls . . .	5	—	4	50
10 puddu (1 birfawu) feena . . .	4	—	2	50	10 " baltas rupjas fahls . . .	5	—	4	50
1/2 " (20 mahrz.) fweefsta 360 —	3	80	3	70	10 " " fmalas " . . .	5	—	4	50

Leepajà lihds 26. Septbr. atnahf.: 157 fuggi un isgabh. 163. Rihgà lihds 26. Septbr. atnahf.: 1590 fuggi un isgabh. 1415.

B r i h w d r i f f e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldfchanas puffed: Collegienrath G. Blaesé, Cenfor. Jelgawà, tai 29. Septembri. 1859. No. 169.